

Program działań strategicznych Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii do roku 2022

Nowy wymiar synergii - aktualizacja

„Program działań strategicznych Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii do roku 2022” został przyjęty uchwałą nr XII/73/2018 Zgromadzenia Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii z dnia 30 listopada 2018 r. oraz zaktualizowany uchwałą nr XXI/162/2019 Zgromadzenia Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii z dnia 19 grudnia 2019 r.

Program działań strategicznych

„Program działań strategicznych Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii do roku 2022” jest narzędziem wspierającym proces integracji i zarządzania obszarem GZM. Wyznacza zestaw działań do realizacji w pierwszym okresie funkcjonowania Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii (GZM). Został on przyjęty w listopadzie 2018 r. (uchwałą nr XII/73/2018 Zgromadzenia Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii) oraz zaktualizowany w grudniu 2019 r. (uchwałą nr XXI/162/2019 Zgromadzenia Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii).

Zasadność aktualizacji dokumentu wynikała z konieczności wprowadzenia kolejnych działań w odpowiedzi na nowe wyzwania i zmieniające się uwarunkowania, a także z faktu zakończenia dwóch zadań w 2019 r. Niezmienione pozostały pierwotnie przyjęte priorytety oraz cele, których realizacja ma przyczynić się do poprawy jakości życia w GZM oraz wzmocnienia funkcji metropolitalnych.

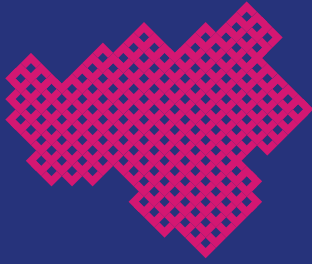
Odzwierciedlają one rolę GZM jako koordynatora:

- ◆ integrującego indywidualne potencjały gmin członkowskich,
- ◆ inspirującego wdrażanie rozwiązań innowacyjnych,
- ◆ inicjującego różnego typu aktywności na rzecz wzmocnienia funkcji metropolitalnych,
- ◆ dynamizującego rozwój społeczno-gospodarczy i stałą poprawę jakości życia mieszkańców.

W ramach aktualizacji wprowadzonych zostało 6 nowych działań w zakresie następujących priorytetów: 1. Kształtowanie ładu przestrzennego, zrównoważona zielona Metropolia – 1 zadanie, 2. Rozwój publicznego transportu zbiorowego, zrównoważona mobilność miejska – 4 zadania, oraz 3. Rozwój społeczno-gospodarczy związku metropolitalnego – 1 zadanie.

Obecnie zaktualizowany dokument zawiera zestaw 36 zadań

41 gmin

▶ 13 miast na prawach powiatu:

Bytom, Chorzów, Dąbrowa Górnicza, Gliwice, Katowice, Mysłowice, Piekary Śląskie, Ruda Śląska, Siemianowice Śląskie, Sosnowiec, Świętochłowice, Tychy, Zabrze

▶ 13 gmin miejskich:

Będzin, Bieruń, Czeladź, Imielin, Knurów, Lędziny, Łaziska Górne, Mikołów, Pyskowice, Radzionków, Sławków, Tarnowskie Góry, Wojkowice

▶ 2 gminy miejsko-wiejskie:

Siewierz, Sośnicowice

▶ 13 gmin wiejskich:

Bobrowniki, Bojszowy, Chełm Śląski, Gierałtowice, Kobiór, Mierzęcice, Ożarówice, Pilchowice, Psary, Rudziniec, Świerklaniec, Wyrzy, Zbrostawice

Metropolia

▶ Pod względem funkcjonalno-przestrzennym:

Metropolia to najbardziej zurbanizowana i zaludniona część województwa śląskiego, w której wyróżnia się dwa obszary:

rdzeń: zwarty, wielośrodkowy zespół miejski, o zbliżonych historycznie uwarunkowaniach rozwojowych, związanych z industrializacją, zachodzącą intensywnie od XIX w.; tworzy go 13 miast na prawach powiatu, największych spośród gmin członkowskich pod względem liczby ludności i hierarchii pełnionych funkcji miejskich

strefa zewnętrzna: gminy otaczające rdzeń, cechujące się niższym stopniem zurbanizowania i uprzemysłowienia; tworzy ją 28 gmin różnego typu: 13 miejskich, 13 wiejskich i 2 miejsko-wiejskie.

▶ Pod względem terytorialnym:

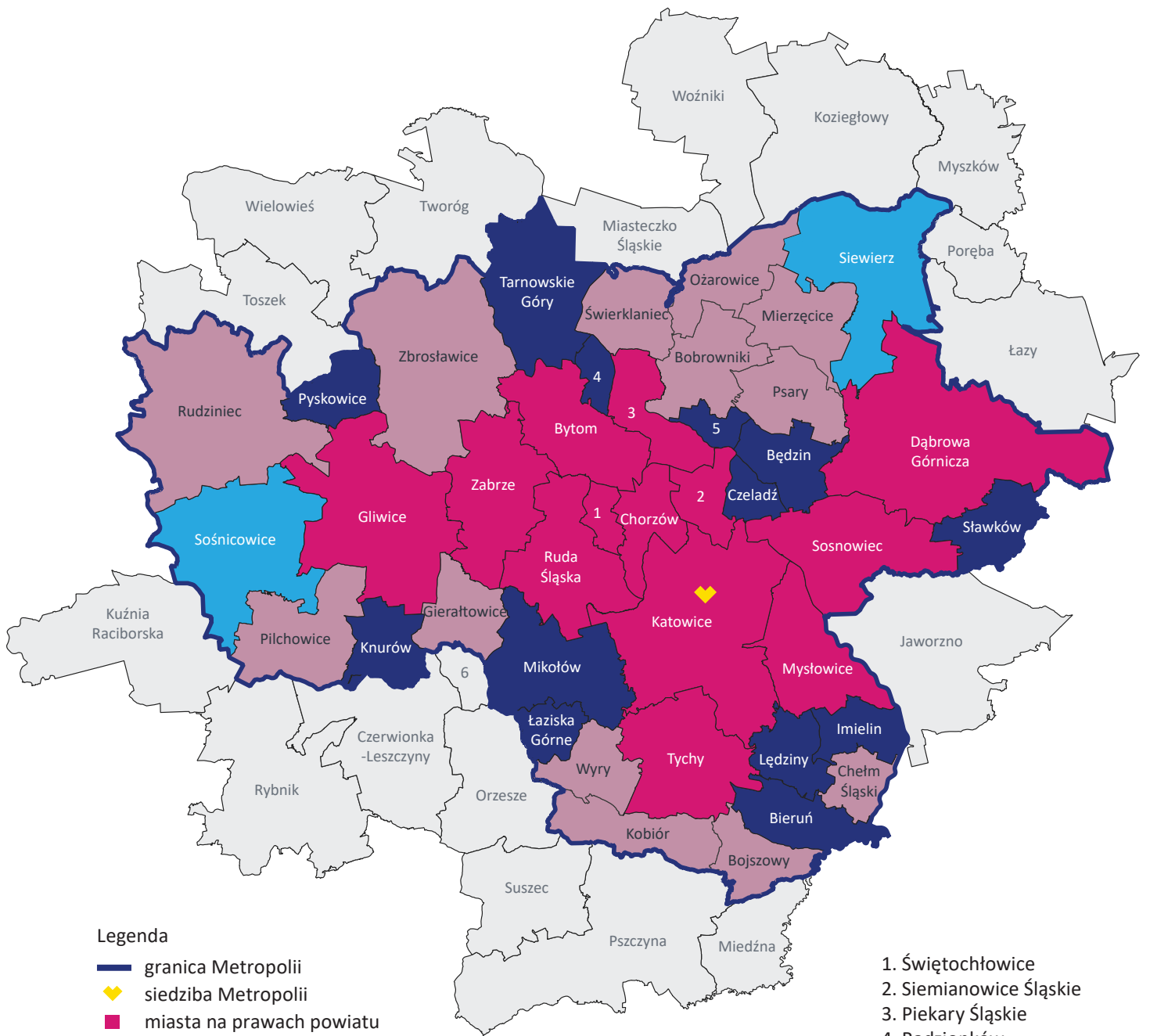
GZM to obszar położony w centralnej części województwa śląskiego, zajmujący powierzchnię 2553 km² (ok. 21% obszaru województwa), z ludnością liczącą ok. 2,3 mln (czyli ok. 50% populacji województwa)

▶ Pod względem instytucjonalnym:

GZM to związek metropolitalny, formalnie utworzony z dniem 1 lipca 2017 r. na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 czerwca 2017 r. (poz. 1290), stanowiącego akt wykonawczy do Ustawy z dnia 9 marca 2017 r. o związku metropolitalnym w województwie śląskim (Dz.U. 2017 poz. 730).

Utworzenie GZM poprzedzone było wnioskiem Rady Miasta Katowice, skierowanym za pośrednictwem wojewody do ministra właściwego do spraw administracji publicznej.

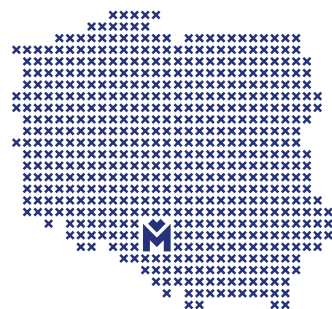
Związek rozpoczął realizację swoich ustawowych zadań z dniem 1 stycznia 2018 r.

Legenda

- granica Metropolii
- siedziba Metropolii
- miasta na prawach powiatu
- gminy miejskie
- gminy miejsko-wiejskie
- gminy wiejskie

1. Świętochłowice
2. Siemianowice Śląskie
3. Piekary Śląskie
4. Radzionków
5. Wojkowice
6. Ornontowice

Wyzwania

Biorąc pod uwagę siły i słabości oraz szanse i zagrożenia, GZM stoi przed następującymi wyzwaniami:

- ▶ rozwijanie funkcji metropolitalnych
- ▶ podnoszenie świadomości społecznej w zakresie kształtowania ładu przestrzennego i adaptacji do zmian klimatu
- ▶ wprowadzanie rozwiązań innowacyjnych w zakresie zrównoważonego i intermodalnego transportu zbiorowego
- ▶ integrowanie działań w zakresie gospodarki obiegu zamkniętego, zmniejszenia strumieni odpadów oraz gospodarki wodno-ściekowej
- ▶ wspieranie inicjatyw na rzecz ograniczenia niskiej emisji oraz wdrażania energooszczędnych, wysokoefektywnych technologii
- ▶ uwzględnianie potrzeb społecznych różnych grup wiekowych, zwłaszcza młodzieży i seniorów

Dążenia

Stawiając na integrację podjętych w ostatnich latach przez gminy inicjatyw strategicznych, planistycznych i infrastrukturalnych, GZM dąży do tworzenia dobrych warunków życia, m.in. poprzez:

- ▶ dostęp do "zielonej" i "niebieskiej" infrastruktury oraz usług czasu wolnego
- ▶ sprawny, efektywny i przyjazny środowisku transport publiczny
- ▶ zapewnienie zasobów wodnych oraz poprawę jakości powietrza
- ▶ ograniczanie wytwarzania odpadów i zmniejszanie zużycia energii
- ▶ możliwość rozwoju zawodowego i biznesowego
- ▶ bezpieczeństwo publiczne

Zadania ustawowe

Zgodnie z ustawą o związku metropolitalnym w województwie śląskim z dnia 9 marca 2017 r. (Dz.U. 2017 r., poz. 730), Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia wykonuje następujące zadania publiczne:

- ▶ kształtowanie ładu przestrzennego
- ▶ rozwój społeczny i gospodarczy obszaru związku metropolitalnego
- ▶ planowanie, koordynacja, integracja oraz rozwój publicznego transportu zbiorowego, w tym transportu drogowego, kolejowego oraz innego transportu szynowego, a także zrównoważonej mobilności miejskiej
- ▶ metropolitalne przewozy pasażerskie
- ▶ współdziałanie w ustalaniu przebiegu dróg krajowych i wojewódzkich na obszarze związku metropolitalnego
- ▶ promocja związku metropolitalnego i jego obszaru

Możliwości działania

W celu wykonywania zadań związek metropolitalny może:

- ▶ tworzyć jednostki organizacyjne
- ▶ zawierać porozumienia z jednostkami samorządu terytorialnego, ze związkami jednostek samorządu terytorialnego oraz z organami administracji rządowej
- ▶ prowadzić działalność gospodarczą, niewykraczającą poza zakres zadań o charakterze użyteczności publicznej
- ▶ udzielać pomocy (w tym finansowej) jednostkom samorządu terytorialnego oraz ich związkom

Program działań strategicznych Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii do roku 2022

Cel dokumentu:

Wyznaczenie zestawu działań do realizacji przez GZM w krótkiej perspektywie czasowej, w pierwszym okresie funkcjonowania GZM na rzecz poprawy jakości życia i wzmocnienia funkcji metropolitalnych; dalszym etapem prac będzie opracowanie strategii rozwoju GZM na lata 2021-2027 z perspektywą do 2035 r.

Uczestnicy prac:

Zarząd GZM, Urząd Metropolitalny, przy współudziale gmin wchodzących w skład GZM, uczelni, instytucji otoczenia biznesu, grup społecznych, NGO's

Aktualizacja w 2019 r.:

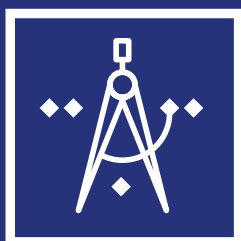
Dotyczyła jedynie przyjętych działań strategicznych, polegając na dodaniu sześciu nowych działań, dostosowaniu pierwotnie wyznaczonych 28 działań do zmieniających się uwarunkowań formalno-prawnych oraz uwzględniając zakończenie realizacji dwóch działań.

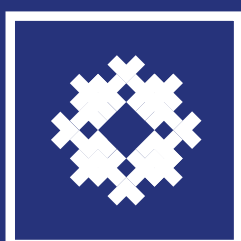
Przebieg prac

Dokument w liczbach

36 DZIAŁAŃ STRATEGICZNYCH

19 CELÓW

5 PRIORYTETÓW

- ▶ Kształtowanie ładu przestrzennego, zrównoważona zielona Metropolia
- ▶ Rozwój publicznego transportu zbiorowego, zrównoważona mobilność miejska
- ▶ Rozwój społeczny i gospodarczy obszaru związku metropolitalnego
- ▶ Promocja związku metropolitalnego i jego obszaru
- ▶ Rozwój instytucjonalny

Konsultacje społeczne
z mieszkańcami GZM

Opinie
ekspertkie

Uchwalenie
dokumentu
listopad 2018

Aktualizacja
dokumentu
grudzień 2019

PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO

Kształtowanie ładu przestrzennego, zrównoważona zielona Metropolia

4 CELE

- ◆ Kształtowanie ładu przestrzennego w GZM poprzez właściwe ukierunkowanie polityki przestrzennej gmin członkowskich, ze względu na spójność przestrzenną i społeczno-gospodarczą obszaru metropolitalnego
- ◆ Rozwijanie zrównoważonej zielonej Metropolii
- ◆ Zwiększenie świadomości energetycznej w gminach i podmiotach działających w ich obrębie
- ◆ Wspieranie inicjatyw energetyki rozproszonej i wdrożenie energooszczędnych, wysokoefektywnych technologii, z jednoczesnym działaniem na rzecz zmniejszenia niskiej emisji

8 DZIAŁAŃ

- ◆ Ramowe studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego związku metropolitalnego
- ◆ Metropolitalna sieć zielonych przestrzeni publicznych, w tym - dolin rzecznych, ogrodów botanicznych i parków
- ◆ Niebieska infrastruktura Metropolii – inteligentne zarządzanie wodą
- ◆ Zintegrowana gospodarka odpadami na obszarze GZM
- ◆ Grupy zakupowe GZM
- ◆ Utworzenie i rozwój klastrów energii na obszarze Metropolii
- ◆ Opracowanie i wdrożenie metropolitalnego programu poprawy jakości powietrza
- ◆ Prowadzenie Programu działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji

TRANSPORT I MOBILNOŚĆ

Priorytet

Rozwój publicznego transportu zbiorowego, zrównoważona mobilność miejska

4 CELE

- ◆ Zapewnienie spójnego systemu transportowego na etapie jego planowania, w ramach Planu transportowego Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii
- ◆ Zintegrowanie i skonsolidowanie działań dotychczasowych operatorów publicznego transportu zbiorowego na terenie Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii
- ◆ Rozbudowa i doskonalenie oferty publicznego transportu zbiorowego, w tym we współpracy z innymi podmiotami zaangażowanymi w realizację zadań transportowych na terenie Metropolii
- ◆ Rozwijanie metropolitalnego systemu wypożyczania rowerów, skuterów i samochodów, jako istotnego filaru metropolitalnej polityki transportowej, w kontekście obsługi pierwszego i ostatniego kilometra podróży

15 DZIAŁAŃ

- ◆ Przepustowość komunikacyjna – współdziałanie w ustalaniu przebiegu dróg krajowych i wojewódzkich na obszarze związku metropolitalnego
- ◆ Budowa Kolei Metropolitalnej
- ◆ Metropolia przyjazna rowerom – studium systemu tras rowerowych dla Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii
- ◆ Integracja organizatorów publicznego transportu zbiorowego na obszarze GZM - zakończone
- ◆ Zintegrowany system taryfowo-biletowy
- ◆ Rozwój obsługi linii autobusowej między centrum Metropolii a MPL Katowice w Pyrzowicach - zakończone
- ◆ ŚKUP 2.0 - unowocześnienie systemu pobierania opłat za przejazdy publicznym transportem zbiorowym
- ◆ Rozwój bezemisyjnego transportu na terenie Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii
- ◆ Rozwój elektromobilności na terenie Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii
- ◆ Stworzenie i rozwój platformy usług mobilności
- ◆ Rower Metropolitalny – system wypożyczenia rowerów publicznych
- ◆ Integracja systemu ŚKUP z infrastrukturą tyską
- ◆ Zakup i utrzymanie nowych automatów biletowych na terenie GZM
- ◆ Solarne automaty biletowe
- ◆ Projekt systemu automatycznego zliczania pasażerów w pojazdach ZTM

SPOŁECZEŃSTWO I GOSPODARKA

Rozwój społeczny i gospodarczy obszaru związku metropolitalnego

6 CELÓW

- ♦ Wspieranie działań rozwojowych, podejmowanych przez gminy członkowskie
- ♦ Wspieranie inicjatyw, mających na celu rozwój postaw przedsiębiorczych oraz inicjatyw wspierających małe i średnie przedsiębiorstwa
- ♦ Inicjowanie projektów flagowych, pozwalających wykorzystać potencjał Metropolii do rozwoju nowych działalności gospodarczych i uczynić Metropolię innowacyjnym pionierem w przyszłościowych dziedzinach gospodarki światowej
- ♦ Współpraca z ośrodkami metropolitalnymi w Europie i na świecie w celu wymiany doświadczeń i transferu najlepszych praktyk
- ♦ Wsparcie rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru GZM poprzez nawiązanie współpracy z podmiotami zagranicznymi
- ♦ Realizowanie projektów w obszarze integracji, aktywizacji oraz edukacji dla mieszkańców obszaru GZM, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży i seniorów

6 DZIAŁAŃ

- ♦ Prowadzenie Metropolitalnego Funduszu Solidarności
- ♦ GZM Data Store – Efektywne wykorzystanie i innowacyjne zastosowanie technologii informacyjnych na obszarze związku metropolitalnego
- ♦ Rozwój hubu bezzałogowych statków powietrznych
- ♦ Budowa międzynarodowej sieci współpracy
- ♦ Dążenie do spójnej polityki społecznej wobec osób starszych – Metropolia przyjazna seniorom
- ♦ Smart Metropolia

MARKA GZM

impact | mobility 18
rEvolution

GÓRNOŚLĄSKO - ZAGŁĘBIOWSKA
METROPOLIA

impact | mobility 18
rEvolution

Priorytet

Promocja związku metropolitalnego i jego obszaru

3 CELE

- ◆ Budowanie świadomości metropolitalnej wśród mieszkańców
- ◆ Budowanie marki Metropolii na arenie międzynarodowej
- ◆ Zachęcanie młodych ludzi do związania swojej przyszłości z Metropolią

2 DZIAŁANIA

- ◆ Opracowanie strategii promocji oraz marki wraz ze strategią komunikacji marketingowej Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii do 2023 r.
- ◆ Promocja potencjału naukowego i edukacyjnego GZM - program zachęcający młodych ludzi do studiowania i związania się z Metropolią

Rozwój instytucjonalny

2 CELE

- ◆ Wzmocnienie sprawności organizacyjnej i kompetencji kadry Urzędu Metropolitalnego w zakresie zarządzania strategicznego i finansowego oraz zarządzania projektami i współpracą
- ◆ Optymalizacja przestrzeni terytorialnych, obszarów funkcjonalnych Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii oraz koordynacja procesów przekształcenia dawnego Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego w atrakcyjną Metropolię Unii Europejskiej

5 DZIAŁAŃ

- ◆ Budowa systemu zarządzania projektami rozwojowymi w ramach struktury organizacyjnej Urzędu Metropolitalnego
- ◆ Budowa platformy dobrych praktyk
- ◆ Metropolitalne Obserwatorium Społeczno-Ekonomiczne
- ◆ Opracowanie Strategii Rozwoju Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii na lata 2021-2027 z perspektywą do 2035 roku
- ◆ Sprawna Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia – wyznaczenie obszarów funkcjonalnych

Działania strategiczne

LP.	NAZWA DZIAŁANIA	SZACUNKOWY KOSZT	CZAS REALIZACJI*
KSZTAŁTOWANIE ŁADU PRZESTRZENNEGO, ZRÓWNOWAŻONA ZIELONA METROPOLIA			
1.	Ramowe studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego związku metropolitalnego	4 000 000 zł	2018 - 2022
2.	Metropolitalna sieć zielonych przestrzeni publicznych, w tym dolin rzecznych, ogrodów botanicznych i parków	700 000 zł	2018 - 2022
3.	Niebieska infrastruktura Metropolii – inteligentne zarządzanie wodą	1 400 000 zł	2018 - 2022
4.	Zintegrowana gospodarka odpadami na obszarze GZM	6 000 000 zł	2018 - 2022
5.	Grupy zakupowe GZM	2 500 000 zł	2018 - 2022
6.	Utworzenie i rozwój klastrów energii na obszarze Metropolii	1 000 000 zł	2018 - 2022
7.	Opracowanie i wdrożenie metropolitalnego programu poprawy jakości powietrza	1 350 000 zł	2018 - 2022
36.	Prowadzenie Programu działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji	90 000 000 zł	2020
ROZWÓJ PUBLICZNEGO TRANSPORTU ZBIOROWEGO, ZRÓWNOWAŻONA MOBILNOŚĆ MIEJSKA			
8.	Przepustowość komunikacyjna – współdziałanie w ustalaniu przebiegu dróg krajowych i wojewódzkich na obszarze związku metropolitalnego	900 000 zł	2018 - 2022
9.	Budowa kolei metropolitalnej	1 103 630 760 zł w tym na lata 2018-2022: 188 380 760 zł	2018 - 2029
10.	Metropolia przyjazna rowerom – studium systemu tras rowerowych dla Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii	25 000 000 zł	2018 - 2022
12.	Zintegrowany system taryfowo-biletowy	1 830 000 zł	2018 - 2020
14.	ŚKUP 2.0 - unowocześnienie systemu pobierania opłat za przejazdy publicznym transportem zbiorowym	170 000 000 zł wdrożenie: 70 000 000 zł, utrzymanie: 100 000 000 zł	2018 - 2026
15.	Rozwój bezemisyjnego transportu na terenie Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii	1 031 294 000 zł	2017 - 2023
16.	Rozwój elektromobilności na terenie Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii	1 000 000 zł	2018 - 2022
17.	Stworzenie i rozwój platformy usług mobilności	4 000 000 zł	2018 - 2022
18.	Rower Metropolitalny – system wypożyczania rowerów publicznych	23 000 000 zł	2018 - 2022
31.	Integracja systemu ŚKUP z infrastrukturą tyską	14 963 713 zł	2019 - 2021
32.	Zakup i utrzymanie nowych automatów biletowych na terenie GZM	23 753 000 zł w tym na lata 2019-2022: 17 880 000 zł	2019 - 2029
33.	Solarne automaty biletowe	310 000 zł	2020 - 2021
34.	Projekt systemu automatycznego zliczania pasażerów w pojazdach ZTM	2 130 000 zł w tym na lata 2020-2022: 1 930 000 zł	2020 - 2023
ROZWÓJ SPOŁECZNO-GOSPODARCZY OBSZARU ZWIĄZKU METROPOLITALNEGO			
19.	Prowadzenie Metropolitalnego Funduszu Solidarności	203 000 000 zł	2018 - 2023

Działania strategiczne

LP.	NAZWA DZIAŁANIA	SZACUNKOWY KOSZT	CZAS REALIZACJI*
20.	GZM Data Store – Efektywne wykorzystanie i innowacyjne zastosowanie technologii informacyjnych na obszarze związku metropolitalnego	15 000 000 zł	2018 - 2022
21.	Rozwój hubu bezzałogowych statków powietrznych	3 500 000 zł	2018 - 2022
22.	Budowa międzynarodowej sieci współpracy	5 100 000 zł	2018 - 2022
23.	Dążenie do spójnej polityki społecznej wobec osób starszych – Metropolia przyjazna seniorom	2 000 000 zł	2018 - 2022
35.	Smart Metropolia	4 000 000 zł	2020 - 2022
PROMOCJA ZWIĄZKU METROPOLITALNEGO I JEGO OBSZARU			
24.	Opracowanie strategii promocji oraz marki wraz ze strategią komunikacji marketingowej Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii do 2023 r.	354 240 zł	2018 - 2020
25.	Promocja potencjału naukowego i edukacyjnego GZM - program zachęcający młodych ludzi do studiowania i związania się z Metropolią	8 000 000 zł	2018 - 2022
ROZWÓJ INSTYTUCJONALNY			
26.	Budowa systemu zarządzania projektami rozwojowymi w ramach struktury organizacyjnej Urzędu Metropolitalnego	850 000 zł	2018 - 2021
27.	Budowa platformy dobrych praktyk	800 000 zł	2018 - 2022
28.	Metropolitalne Obserwatorium Społeczno-Ekonomiczne	800 000 zł	2018 - 2022
29.	Opracowanie <i>Strategii Rozwoju Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii na lata 2021-27 z perspektywą do 2035 r.</i>	2 700 000 zł	2018 - 2021
30.	Sprawna Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia – wyznaczenie obszarów funkcjonalnych	350 000 zł	2018 - 2020

* Prezentowany czas realizacji działań może różnić się od okresu realizacji prezentowanego w WPF, ze względu na fakt wcześniejszego merytorycznego rozpoczęcia realizacji projektu w stosunku do planowanego wydatkowania środków finansowych.

Działania strategiczne – zrealizowane

LP.	NAZWA DZIAŁANIA	PONIESIONE NAKŁADY FINANSOWE	CZAS REALIZACJI
Rozwój publicznego transportu zbiorowego, zrównoważona mobilność miejska			
11.	Integracja organizatorów publicznego transportu zbiorowego na obszarze związku metropolitalnego	488 310 zł	2018 - 2019
13.	Rozwój obsługi linii autobusowej między centrum metropolii a Międzynarodowym Portem Lotniczym Katowice w Pyrzowicach	8 185 181,19 zł	2018 - 2019*

* okres wdrożenia projektu; w kolejnych latach planowane ponoszenie nakładów na utrzymanie funkcjonowania linii

Departament Strategii i Polityki Przestrzennej

Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia
ul. Barbary 21A, 40-053 Katowice
tel. +48 32 718 07 00 fax +48 32 718 07 99

